

49. Bitva Harmagedon

V předešlé přednášce jsme přišli na to, že králové z východu představují Krista a jeho lid během závěrečné bitvy lidské historie. Nazývají se různými jmény, jsou na různých místech země, avšak tvoří určité spojení svatých. Bůh je zná jako ty, kdo jsou s Beránkem v poslední bitvě. Je to lid ostatku, který střeží svůj šat, a který je věrný.

V této přednášce se zaměříme na otázku sil bojujících proti Bohu a proti lidu doby konce. Těmito silami se zabývají zejména kapitoly 17 a 18. Avšak celá závěrečná bitva lidské historie je shrnuta v kap. 16,12-21. Zde jsou popsáni hlavní hráči bitvy a její výsledek.

V minulé přednášce jsme se dozvěděli, že řeka Eufrat, která je popsána ve Zj 17 jako rasy, davy, národy a jazyky, znázorňuje politické a společenské síly, které jsou sjednoceny ve službě Babylonu doby konce. Babylon samotný není ve Zj 16,12 zmíněn. Je nám však připomínán zmínkou o řece Eufrat. Na tomto místě knihy ještě není jasné, co Babylon vyjadřuje. Je však popsán v dalších kapitolách.

Zj 16,13: A hle, z úst draka i z úst dravé šelmy a z úst lživého proroka vystoupili tři nečistí duchové, podobní ropuchám.

Text říká, že zde působí zlí duchové. Termín zlý doslova znamená nečistý. Jsou to tedy nečistí duchové. Žel nemáme čas se nyní zabývat tematikou čistý – nečistý v knize Zjevení, avšak tento termín hraje velice důležitou roli, neboť je jím rozlišeno mezi věcmi nebes, věcmi Božího lidu a věcmi Babylonu. Nový Jeruzalém je čistý, Babylon je nečistý. Žena - nevěsta Beránkova, je čistá, avšak žena - prostitutka Babylonu je nečistá. Andělé nebe jsou čistí, avšak duchové Babylonu jsou nečistí.

Použitím slova nečistý v tomto verši je ukázáno, že jsou spojeni s Babylonem, i když se termín Babylon zde nevyskytuje.

Tito nečistí duchové vypadají jako žáby. Proč žáby? Z předchozích prezentací víme, že v pozadí sedmi pohrom nádob Zj 16 je scénérie Exodu. Těchto 7 nádob pohrom je modelováno na pohromách, které padly na starověký Egypt v době exodu. Lidé mají vředy, vody se promění v krev, padne temnota na místo šelmy a nyní se objevují žáby.

Co je však důležité ve Zj 16,13, je to, jakou roli žáby hrály v původní zprávě Exodu. Mojžíš a Áron nosili speciální hůl, když vstupovali do přítomnosti faraóna. Byly to hole, s kterými se tehdy běžně chodilo. V Ex 7,8-13 Áron hodí svoji hůl na zem a ta se promění v hada. To získalo faraónovu pozornost, který povolal své mágy, kteří napodobili tento čin. Hodili na zem své hole a ty se také změnily v hady. To mělo za důsledek, že se faraón zatvrzoval proti argumentům Mojžíše a Árona, neboť viděl zázračná znamení také u svých mágů. Oni duplikovali čin Mojžíše a Árona, a tím zastínili jejich svědectví před faraónem. V Ex 7,14-24 proměnil Áron s Mojžíšem vodu Nilu v krev. Avšak faraónovi mágové našli způsob, jak napodobit toto zázračné znamení také. Další rána byla žabí rána v Ex 8,1-15. Mojžíš s Áronem zasáhli tak, že se Egypt zaplnil žabami. Zdá se, že starobylí Egyptané uctívali žáby, a tak je v tomto činu i určitý humor. Faraónovi mágové však vytvořili ještě více žab, aby tím ukázali svoje schopnosti. V každém z těchto případů byli faraónovi mágové schopni duplikovat čin Mojžíše a Árona. Tím také otupěli účinek těchto zázraků v mysli faraóna. Tyto podvodné zázraky mágů měly rozhodující vliv na faraóna, aby odmítl dělat to, co od něho Bůh žádal. Pokud by tito mágové nedělali tato znamení, faraón by pravděpodobně kapituloval.

Co je však velice významné, je to, že po pohromě žab už faraónovým mágům nebylo dovoleno duplikovat Mojžíšovy zázraky. Žáby byly tedy posledním svodem ve starověkém Egyptě. V knize Zjevení žáby znázorňují poslední svod v lidské historii. Po žabách už satan nebude mít žádnou další volbu a možnost. Bude po bitvě. Protože svod je hlavní aspekt náčrtu závěrečné bitvy ve Zjevení, jsou žáby velice důležitý obraz v tomto náčrtu. Žáby se objevují proto, abychom věděli, že se jedná o poslední svod v lidské historii. Tyto žáby vycházejí z úst draka, šelmy a falešného proroka. To ukazuje, že dílo žab je jako podobně ve starobylém Egyptě přesvědčivé. Tyto žáby jsou v tomto případě zástupci přinášející přesvědčující a svůdné poselství o tom, aby se lidé odklonili od Božího poselství v závěrečné krizi. Tak jako zázrak žab ve starověkém Egyptě pomohl přesvědčit faraóna, aby nebral poselství Mojžíše a Árona vážně, tak také

v závěrečné krizi lidské historie poselství žab přesvědčí většinu lidí na zemi, aby se odvrátili od Božího závěrečného poselství. Tyto 3 žáby se stávají zlým protějškem ke 3 andělům ze Zj 14,6-12.

Kdo jsou tyto žáby, ten drak, šelma a falešný prorok? Jsou zcela jasně démonickou trojicí ze Zj 13. Drak je zde drakem, šelma z moře je zde šelmou a falešný prorok reprezentuje šelmu ze země. Ve Zj 13 jsou na pohledu pouze ústa šelmy z moře. Zde však mají všichni tři činitelé aktivní ústa. Historicky to byla pouze samotná šelma z moře, která činila dílo draka urážející Boha, avšak v závěrečné bitvě všichni tři z této trojice se zapojují stejně aktivně. Takže Babylon je v určitém smyslu skutečné náboženské impérium. Nebude to dílo nějakých jednotlivců, ale kolektivní dílo různých duchovních sil. Toto je Babylon doby konce. Takže Babylon bude vyjadřovat charakter všech tří, což nám potvrzuje v. 19, neboť až padne Babylon, rozpadne se na tři části. Babylon doby konce je tedy definován jako jednota mezi drakem, šelmou a falešným prorokem na krátkou dobu na konci. Všechny tyto tři postavy mají svoji vlastní historii, avšak až přijde doba konce, jejich úsilí se zaměří na svod a společný postup.

14 Jsou to duchové ďábelští, kteří činí zázračná znamení. Vyšli ke králům celého světa, aby je shromáždili k boji v rozhodující den všemohoucího Boha.

Tyto žáby, tito nečistí duchové, jsou zde definováni jako duchové démonů. Co znamená termín démon? Pro Řeky byli démoni nadřazené bytosti, avšak podřazené bohům. Hráli podobnou úlohu jako andělé v hebrejském prostředí. V judaismu, v době před NZ, jsou démoni podřízeni satanu a slouží jeho záměrům. Andělé jsou podřízeni Bohu a slouží jeho záměrům. V NZ démoni slouží zlu. Termín démon, nečistý, zlý duch se zdá zaměnitelným v NZ. Např. v Mk 3,7-30 se všechny tyto termíny dají použít zaměnitelně. 3 žáby jsou tedy démonický protějšek ke 3 andělům ze Zj 14. V tomto případě není jejich role jenom přesvědčování, ale také činění zázračných a okázalých činů. Činí zázračná znamení. Tento jazyk nám připomíná Zj 13,13 a 14. Ve Zj 13 je tento čin omezen pouze na šelmu ze země, avšak ve Zj 16 je rozšířen na všechny tři. Co bylo ponecháno šelmě ze země ve Zj 13, je nyní charakteristické pro draka, šelmu a falešného proroka. Tyto svůdné zázraky jsou součástí velkého svodu doby konce, aby se svět přesvědčil k uctívání nesvaté trojice před pravou Trojicí. Situace je vážná. Existují dva činitelé podobní Bohu a existují následovníci těchto dvou stran vydávající svědectví.

Verš 14 říká, že jdou ke králům celého světa. Tito králové celého světa se zdají být ekvivalentem k řece Eufrat, což definuje Zj 17,15. Démonická trojice, která je jiným jménem pojmenována jako Babylon posílá tři démonické anděly, aby přesvědčili občanské, sekulární a politické síly tohoto světa, aby jim sloužili a ne pravému Bohu. Svod je metoda tohoto přesvědčování. Úspěch tohoto svodu je měřen podle toho, kolik králů světa se skutečně shromáždí k bitvě v den Všemocného Boha. Jestliže drak, šelma a falešný prorok mohou mít úspěch a shromáždí všechny krále světa, všechny národy světa pod svým vedením, potom prognóza bitvy je pro ně dobrá, přinejmenším v jejich způsobu uvažování. Až občanské a sekulární síly světa propůjčí svoji moc démonické trojici, potom bude učiněna scéna pro závěrečnou bitvu. Jak se toto stane? Žáby budou mít úspěch v sjednocení dvou velkých sil zla v době konce, tedy náboženského Babylonu a sekulární a politické jednoty národů. Účel tohoto velkého svodu doby konce je shromáždit v této závěrečné krizi všechny, kdo slouží satanu, ať už je jejich orientace náboženská nebo politická.

Věci se trochu změní v 15. verši.

15 "Hle, přicházím nečekaně jako zloděj! Blaze tomu, kdo bdí a střeží svůj šat, aby nechodil nahý a nebylo vidět jeho nahotu!"

Ve středu popisu bitvy Harmagedon, ve středu všech těchto zlých aktivit, je krátce popsán Boží lid a jeho role v závěrečné bitvě. Tento text má mnoho zajímavých narážek. Výzva k bdění nám připomíná Ježíšovo kázání o konečných věcech v Mt 24, Mk 13 a Lk 21. Připomíná to také apoštola Pavla, který použil stejný jazyk v dopisu Tesalonickým. Je zde však ještě další spojitost, kterou jsme již dříve vzpomněli, a to je narážka na Laodiceu. Zj 16,15 nám připomíná Ježíšův dopis církvi Laodicea. Jedná se zde tedy o

shromáždění všech velkých poselství Božímu lidu, která se vztahují na dobu konce v NZ – v evangeliích, v Pavlových dopisech a v dopisech sedmi církvím v knize Zjevení. V tomto verši se opakuje výzva k Božímu lidu, aby byl připraven s přicházejícím koncem. Co se týká kontextu a pozadí Zj 16, verš 15 je jasně závěrečná výzva Pána Boha jeho shromáždění věrným doby konce. Jejich úkol v této bitvě není vojenského charakteru, ale jak jsme si řekli v minulé přednášce, jedná se o duchovní úkol. Mají střežit své myšlení, postoje a chování. Mají zůstat věrní Beránkovi, ať se proti nim zinscenuje jakékoli protivenství a podvod. Jedna z jejich největších kvalit je schopnost rozlišování. Toto rozlišování je možné pouze následováním slov Ježíše v synoptických evangeliích a dopisu Laodikey.

16 Shromáždili ty krále na místo, zvané hebrejsky Harmagedon.

Tento verš začíná tam, kde verš 14 skončil. Ve 14. verši duchové jako žáby shromažďují krále celého světa pro velkou bitvu doby konce. Verš 16 říká, že je shromažďují na místo, které se nazývá Harmagedon. Je zajímavé, že v originálu není oni shromáždili, ale on shromáždil. Je to přechod od žab k němu. Důvod pro tento přechod není jasný. Není na tomto místě ani žádný problém v manuskriptech, takže v mysli pisatele byla jasná změna. Slovo on se pravděpodobně vztahuje k satanovi nebo k Bohu. Tedy jedná se o satana, který stojí za třemi žáby, nebo zde máme první náznak toho, co popisuje kap. 17, a to je to, že Bůh má tento svod pod kontrolou.

Co znamená Harmagedon? Je to hebrejský termín, takže bychom jej neměli definovat ve smyslu řečtiny. Je to spíše řecký ekvivalent pro něco v hebrejském jazyku. Učenci nabízejí mnoho pohledů na Harmagedon, neboť tento termín se v řecké literatuře objevuje pouze zde.

Měl jsem příležitost zabývat se tímto termínem podrobně a napsat článek o Harmagedonu pro Anchor Bible Dictionary, což je šestisvazkové dílo, které popisuje každé slovo, každé jméno, každou osobu v Bibli. V tomto článku jsem popsal různorodost pohledů na tento termín a to, co Harmagedon skutečně znamená. Došel jsem k závěru, že slovo har znamená v hebrejštině hora, to je jisté. Slovo magedon je neurčité, avšak jednu jasnou spojitost nacházíme v Bibli v tom, že řecké slovo magedon je v řeckém SZ použito mnohokrát pro slovo megido, což bylo velice známé město na severu Izraele. Žel se nikde nenachází hora Megido. Výklad by byl v tom případě samozřejmě daleko snazší. Když člověk stojí v starobylém městě Megido, což je malý kopec, který obsahuje zbytky tohoto starodávného města, a dívá se na rovinu Jezreel, z počátku není vidět žádná hora. Avšak když se člověk otočí a dívá se jiným směrem, uvidí horu. Jméno této hory je Karmel. Bylo to na hoře Karmel, kde se Eliáš utkal s proroky Baala ve SZ dobách. Na této hoře se odehrával velký spor o to, kdo je pravý Bůh. Již jsme si povšimli, že ve Zj 13,13 a 14 je ozvěna zkušenosti z hory Karmel, když šelma ze země nechává sestoupit oheň z nebe na zem, aby přesvědčila lidi této země. Nemělo by nás tedy překvapit, že je v knize Zjevení další poukaz na horu Karmel. Domnívám se, že nejlepší vysvětlení pro horu Karmel je symbolický poukaz k místu, kde se odehrál rozhodující boj o to, kdo je pravý Bůh. Boj o Harmagedon je potom opakování tohoto sporu na hoře Karmel. Zde se opět odehrává výzva, kdo je pravý Bůh. Je jím falešná trojice nebo pravá Trojice. Popisuje pravého Boha poselství 3 andělů nebo poselství 3 žab? Je třeba si uvědomit to, co jsme se naučili již dříve. Bitva o Harmagedon není vojenská bitva, je to bitva duchovní. Na hoře Karmel se jednou a navždy rozhodovalo o tom, kdo je pravý Bůh. V knize Zjevení se nachází ten samý základní koncept. Kdo je pravý Bůh? Je to zlá trojice nebo je to Bůh Písma? V knize Zjevení má bitva o Harmagedon co s dočinením posledního velkého svodu světové historie. Tento jedinečný obrat v knize Zjevení odemyká originál. V knize Zjevení padá oheň na nesprávný oltář. Není to pravý Bůh, který je potvrzen na Karmelu doby konce, je to odhalení padělku. V bitvě Harmagedon bude lidem odňato potvrzení všech pěti smyslů. Budou stát na pouhé víře, která bude utvrzena slovy Písma, zejména prorocstvími. Bude to skutečná bitva o mysl člověka.

Možná nyní vidíme, jak je to nebezpečné, být pouze sekulárním křesťanem. Sekulární lidé se dají definovat tak, že činí své úsudky na základě svých pěti smyslů. Musíme si upřímně říci, že to někdy činíme také. Usuzujeme podle toho, co vidíme, co slyšíme, čeho se dotýkáme, co chutnáme a co cítíme. Ovšem co se týká duchovních věcí, pět smyslů není dostačujících. Lidé, kteří se naučili důvěřovat pouze svým smyslům, budou lehce svedeni v době konce. Svod doby konce bude zaměřen na tyto smysly. Bude přesvědčovat oči,

uši a všechny další smysly, že falešná trojice je pravý Bůh. Pouze ti, kteří budou dopředu zakotveni ve slovech Písma, vydrží nápor takového velkého svodu.

Domnívám se, že tento velký svod přijde až po velkém závěrečném hlásání evangelia, které uvádí např. Zj 14,7. Jinými slovy, svět bude potřebovat slyšet evangelium, aby svod mohl být rozeznán. Svody nejsou potřeba, pokud neexistuje něco pravého, co mají zamaskovat. Myslím, že situace přijde k tak velkému střetu pravého a falešného náboženství, jaký byl na hoře Karmel.

Ačkoliv je podstata Harmagedonu jasná z pozorného studia pohrom šesti nádob, samotná bitva není bojována během těchto šesti pohrom. Je na pořadu až během sedmé nádoby. **Zj 16,17-21**

17 Sedmý anděl vylil svou nádobu do ovzduší a z chrámu od trůnu zazněl mocný hlas, "Stalo se!"

18 A rozpoutaly se blesky, hřmění a burácení, a nastalo hrozné zemětřesení, jaké nebylo, co je člověk na zemi; tak silné bylo to zemětřesení.

19 A to veliké město se roztrhlo na tři části a města národů se zřítily. Bůh se rozpomenul na veliký Babylon a dal mu pít z poháru vína svého trestajícího hněvu.

20 Všechny ostrovy zmizely, po horách nezůstalo stopy,

21 na lidi padaly z nebe kroupy těžké jako cent; a lidé proklínali Boha za pohromu krupobití, protože ta pohroma byla strašná.

Tato strašná rána přichází z chrámu, což je poukaz na úvodní vizi v kap. 15. Z předchozích přednášek si vzpomeňme, že chrám je v nebi, je naplněn slávou a nikdo nemůže vejít do chrámu, dokud se všechny rány nedokončí.

Zde v textu vychází hlas z chrámu, je to hlas od trůnu. Je zajímavé, že v knize Zjevení není rozdíl mezi Božím místem trůnu a nebeským chrámem. Pokud je jedno zmíněno, to druhé je vždy v pozadí v mysli pisatele. Zde jsou oba dva termíny přímo spojeny dohromady.

Hlas říká, stalo se. Toto je vodítko k tomu, že nyní přicházíme ke zkrácenému shrnutí Božích činů v samém závěru, aby se zmařilo dílo falešné trojice z předcházející pasáže. V závěrečné zkušenosti Karmelu se bude na krátkou dobu zdát, že zlo zvítězilo, bude to však vítězství na velice krátký čas. Sedmá pohroma ukazuje, že Bůh bude rychle jednat, aby zničil jakoukoli výhodu, kterou satan získal. Povšimněme si Zj 16,18, kde se mluví o blescích, hřmění a burácení, o ničivém zemětřesení. Tento jazyk je vždy v knize Zjevení spojen s trůnem, např. Zj 4,5, 8,5, 11,19. Ukazuje to, že se toto ničivé zemětřesení nedá srovnat s žádným předešlým zemětřesením. Pozemská závěrečná bitva je doprovázena pozemským závěrečným zemětřesením.

A to veliké město se roztrhlo na tři části a města národů se zřítily. Bůh se rozpomenul na veliký Babylon a dal mu pít z poháru vína svého trestajícího hněvu. Termín veliké město je jasný poukaz na Babylon, neboť tyto termíny jsou spojeny v Zj 17,18 a 18,10. Tento Babylon, to veliké město, se rozdělilo na tři části, na draka, šelmu a falešného proroka. Jednota těchto tří, která vytvářela Babylon je nyní rozmetána událostmi 7. nádoby. Nepadl však pouze Babylon, ale také města národů. Domnívám se, že je to jiný způsob vyjádření občanských, politických a sekulárních sil tohoto světa. Tato města padají během nebo těsně po tom, kdy je Babylon rozdělen. Text říká, že Bůh pamatoval na veliký Babylon. To předvídá Zj 18,5 „Neboť jeho hříchy se navršily až k nebi a Bůh nezapomněl na jeho viny.“ Ve Zj 16,19 je také řečeno, že mu dal pít z poháru vína svého trestajícího hněvu. To připomíná Zj 18,6

6 Odplaťte po zásluze té nevěstce, dvojnásob jí odplaťte za její činy! V poháru, který připravovala, připravte pro ni dvojnásob;

Slovo pohár také připomíná Zj 14,10, kde každý, kdo uctívá šelmu a její obraz, každý, kdo je označen znamením na čele nebo ruce, pije z poháru vína Božího hněvu.

Zde vidíme Boží závěrečné vykonání soudu nad Babylonem a nad každým, kdo se s ním identifikuje. V knize Zjevení byl tento soud očekáván a text o něm bude ještě znovu mluvit. Zde ve Zj 16,19 a okolních verších je uvedeno krátké shrnutí Božích činů, které zničí ty národy a síly, které kazily jeho dílo na zemi.

20 Všechny ostrovy zmizely, po horách nezůstalo stopy.

Tento jazyk připomíná Zj 6,14 v 6. pečeti. 6. pečeť, 6. i 7. nádoba jsou v kontextu závěrečných událostí těsně před 2. příchodem Ježíše Krista. V obou textech je zmíněno velké zemětřesení a po tomto zemětřesení následují samotné závěrečné události.

21 na lidi padaly z nebe kroupy těžké jako cent; a lidé proklínali Boha za pohromu krupobití, protože ta pohroma byla strašná.

V originálním textu je použita měrná jednotka talent, jehož hodnota byla ve starobylém světě různá. 62-100 liber je pravděpodobná váha těchto krup. Nejsme si jisti, ale zase to není tak podstatné. Text připomíná použití krupobití v Jozue 10,11, kde Bůh použil krupobití ke zničení Kenaánců, kteří ohrožovali jeho lid. Tento termín je také použit v Ez 38,18-22, kde se popisuje Boží vítězství nad Gógem a Magógem. Pokud je krupobití v textu Zjevení použito symbolicky spíše než doslovně, vyjadřují Boží soudy nad jeho nepřáteli. V tomto případě by se jednalo o úplný a závěrečný soud. Je zajímavé, že ti, na které kroupy padly, proklínají Boha. To je společné téma všem pohromám, Ve Zj 16, když Bůh kohokoli soudí, dotyčný člověk zlořečí Bohu více a více. Je zajímavé, že ti, kdo odmítají Boha, viditelně zašly za schopnost návratu. Doba milosti se naplno uzavřela a Bůh zcela rozdělil lidi. Jinými slovy, když Bůh identifikoval nějaké osoby jako jeho svaté, poskytuje jim plnou ochranu. Ti, na které padly rány, jasně ukazují, že Bůh je správně oddělil od svatých, neboť ať Bůh pro ně dělá cokoli, odpovědí rouháním a zlořečením.

Ze 6. a 7. pohromy nádob můžeme vidět, že existují dvě významné síly, které bojují proti sdružení svatých v době konce. Jsou občanské, sekulární a politické síly tohoto světa, které se v době konce sjednocují. Jsou označeni termíny jako řeka Eufrat, králové celého světa, města národů.

Jako další síla je Babylon, což je jednota nesvaté trojice, kterou tvoří drak, šelma a falešný prorok. To označuje celosvětové náboženské sjednocení, které je v opozici ke sdružení svatých v době konce. Každá z opozičních stran bude zničena v bitvě Harmagedon. O těchto dvou zlých silách pojednává detailně Zj 17. Budeme se tím zabývat v příští přednášce. Dozvíme se více o jejich zničení a o postupu jejich činů v době konce.

Duchovní aplikace

1. Z verše Zj 16,15 vyplývá, že rozlišování je jedna z klíčových vlastností Božího lidu doby konce. Až bude závěrečný celosvětový svod, je velice důležité, aby Boží lid uměl rozlišovat. Potřebuje mít čistou mysl, což zahrnuje také dobré tělesné zdraví. Boží lid bude zdravým lidem. Bude to však také lid, který bude využívat přednosti duchovního pokrmu a duchovního cvičení, ne pouze fyzického pokrmu a fyzického cvičení. Pokud Boží lid přijde na to, že jediným východiskem z dilematu svodu je dobrá znalost Božího slova, potom je důležité, aby byli při studiu Písma vnímaví a brali jej vážně. To také zahrnuje důležitost studia ve skupinkách. Pokud chceme být moudrými lidmi v době konce, kteří dokáží rozlišovat, je důležité dobře znát Boží slovo.
2. Klíčové téma v závěrečných dnech lidské historie se bude zabývat otázkou, kdo je pravý Bůh a na které straně závěrečné krize stojí. Bude to zkušenost hory Karmel. V této zkušenosti budou důležité také 10 Božích přikázání a sobota, což jsme rozebírali v minulé přednášce. V kontextu vybírání si neposlušnosti v zachovávaní deseti přikázání se projeví nepřátelé Božího lidu doby konce. Tak bude také rozlišeno, kdo na jakou stranu patří. Je tedy důležité vědět, kde můžeme najít Boha a jak jej můžeme najít v době konce.
3. Velice důležité ponaučení z textu je také to, že nemáme důvěřovat svým smyslům. Mohli bychom to také rozšířit na výzvu, že nemáme důvěřovat svým zkušenostem nebo zkušenostem jiných. Někteří lidé umí poskládat Biblické texty takovým způsobem dohromady, že i jimi mohou mást a svést. Studujme Boží slovo do hloubky a naučme se rozlišovat, co je Boží vůle. Mějme otevřené mysli a zabývejme se správnými principy výkladu Božího slova. Takto se nejlépe připravíme na dobu konce.